

Resultaat Bam 2009 (€ mln)	Zonder	Met
	liquidatieverliescomp.	
Resultaat voor belastingen	-52,8	-52,8
Vennootschapsbelasting	9,0	89,0
Resultaat na belastingen	-43,8	36,2

Op basis van de wijzigingen in de wet op de vennootschapsbelasting en de toelichting in de jaarrekening van 2008 is er een vermoeden dat de belastingbete in 2008 opgenomen had moeten worden. Kennelijk was Bam toch nog onzeker over de acceptatie van het liquidatieverlies door de Belastingdienst. Als voor het liquidatieverlies in 2008 een actieve belastinglatentie was opgenomen, had dit eveneens een groot effect gehad op het resultaat na belastingen.

Resultaat Bam 2008 (€ mln)	Met	Zonder
	liquidatieverliescomp.	
Resultaat voor belastingen	252,5	252,5
Vennootschapsbelasting	-6,7	-86,7
Resultaat na belastingen	245,8	165,8

Ondanks het grote effect op het resultaat na belastingen, zou het opnemen van een actieve belastinglatentie in 2008 nog steeds een winstdaling ten opzichte van 2007 (€ 270,3) tot gevolg hebben gehad. Voor de beeldvorming heeft de resultaatmutatie het grootste effect in 2009. We kunnen niet hard stellen dat Bam winststuring heeft toegepast. Wel blijkt uit de casus van Bam dat verliescompensatie een instrument kan zijn om de winst te sturen.

ONVOLDOENDE ZEKER

Ook bij Hes is sprake van een bijzondere relatie tussen de beschikbare voorwaartse verliescompensatie en de invloed op het resultaat. De casus van Hes illustreert dat het niet waarderen van verrekenbare verliezen een instrument kan zijn voor winstminimalisatie.

Het saldo aan verrekenbare verliezen van Hes waarvoor geen latente belastingverdering is opgenomen, daalde van 126 miljoen euro ultimo 2005 naar 113 miljoen euro ultimo 2009. In 2006 maakt Hes zich terecht zorgen of de verliescompensatie in de toekomst nog wel volledig kan worden verrekenend. In de jaarrekening 2006 neemt het hierover de volgende passage op:

“Als gevolg van de nieuwe vennootschapsbelastingwetgeving zijn verliezen tot een bedrag van € 122,8 miljoen verrekenbaar

met winsten tot en met 2011. De overige verliezen zijn verrekenbaar tot en met 2012.”

Hes legt zich niet neer bij de verdamping van voorwaarts verrekenbare verliezen na 2012 en meldt in 2009:

“Als gevolg van gewijzigde wetgeving (Wet werken aan winst, Vpb 2007), waarbij verliesverrekening is beperkt, dreigde dit fiscaal compensabele verlies na 2011 volledig te verdampen. Met de Belastingdienst is overeenstemming bereikt over een fiscale herstructurering bij dochterbedrijf EBS per 1 januari 2010, waardoor € 70,5 miljoen van deze compensabele verliezen werd verwijderd. Door een opsplitsing en herwaardering van EBS is een hogere fiscale afschrijvingsbasis ontstaan, waardoor er in lengte van jaren geen of minder vennootschapsbelasting betaald hoeft te worden door de fiscale eenheid, afhankelijk van de hoogte van de winst. Aldus is de mogelijkheid tot verliesverrekening verlengd.”

Men zou verwachten dat Hes in overeenstemming met IFRS overgaat tot het waarderen van de verrekenbare verliezen voor een bedrag van 70,5 miljoen euro. Echter, die waardering blijft weer achterwege. De onderbouwing hiervan is als volgt in de toelichting opgenomen:

“Het management van de onderneming volgt de consistente lijn die zij sedert de afgelopen jaren heeft gevolgd om deze latentie niet op de balans te waarderen, maar toe te lichten. Zij acht de waarschijnlijkheid van het realiseren van deze toekomstige fis-

ring te brengen, maar zoals in voorgaande jaren toe te lichten. In 2005 was sprake van een vermelding in de toelichting zonder onderbouwing, maar in 2006 en 2007 werd vermeld dat realisatie onzeker was vanwege de in 2007 ingevoerde beperkte termijn van voorwaartse verliescompensatie. Die onzekerheid is in 2009 door het akkoord met de Belastingdienst grotendeels weggenomen, maar niettemin wordt het realiseren van deze toekomstige fiscale winsten “onvoldoende zeker” geacht. De term “onvoldoende zeker” komt niet voor in de verslaggevingsregels. Volgens deze regels gaat een onderneming over tot het activeren van een latentie als het waarschijnlijk is dat er voldoende fiscale winsten beschikbaar zullen zijn. Deze waarschijnlijkheid komt bij Hes met name tot uitdrukking in de toelichting op de overeenkomst met de Belastingdienst: “(..) waardoor er in lengte van jaren geen of minder vennootschapsbelasting betaald hoeft te worden door de fiscale eenheid.”

Als Hes Beheer zou overgaan tot een gedeeltelijke waardering van de verrekenbare verliezen (€ 70,5 mln.) in de jaarrekening over 2009, blijkt dat het al dan niet tot waardering brengen van de verrekenbare verliezen een aanzienlijk effect heeft op het resultaat.

Resultaat Hes 2009 (€ mln)	Met	Zonder
	verliescompensatie	
Resultaat voor belastingen	18,4	18,4
Vennootschapsbelasting	16,4	-1,6
Resultaat na belastingen	34,8	16,8

We kunnen niet hard stellen dat Hes winststuring heeft toegepast. Wel blijkt uit de casus van Hes dat verliescompensatie een instrument kan zijn om de winst te sturen.

PRINCIPIËLE AFWEGING

Het wel of niet waarderen van verrekenbare verliezen is een afweging tussen het voorzichtigheidsprincipe en het matchingprincipe in de financiële verslaggeving. Toepassing van het matchingprincipe leidt ertoe dat bij een verlies de belastingbete als vordering in de balans wordt opgenomen, onafhankelijk van de vraag of verrekening zeker is. Vervolgens wordt op basis van het voorzichtigheidsprincipe nagegaan of en in welke mate er moet worden getwijfeld of het recht op voorwaartse verliescompensatie in de toekomst verrekenend kan worden met fiscale winsten. Toepassing van het continuïteitsbeginsel veronderstelt dat de onderneming over de hele levensduur een po-

HET ZOU PRETTIG ZIJN ALS DE REGELGEVING OP ENKELE PUNTEN WORDT AANGEPAST

cale winsten onvoldoende zeker en vindt het niet verantwoord om dit soort langlopende, onzekere actieve latenties op te nemen in het vermogen en resultaat, daar deze nog niet zijn gerealiseerd en afhankelijk zijn van eventuele, toekomstige fiscale winsten bij een van de dochterbedrijven.”

De onderbouwing van het niet waarderen van de verrekenbare verliezen is opmerkelijk. Hes zegt een consistente gedragslijn te volgen door de verliezen niet tot waarde-